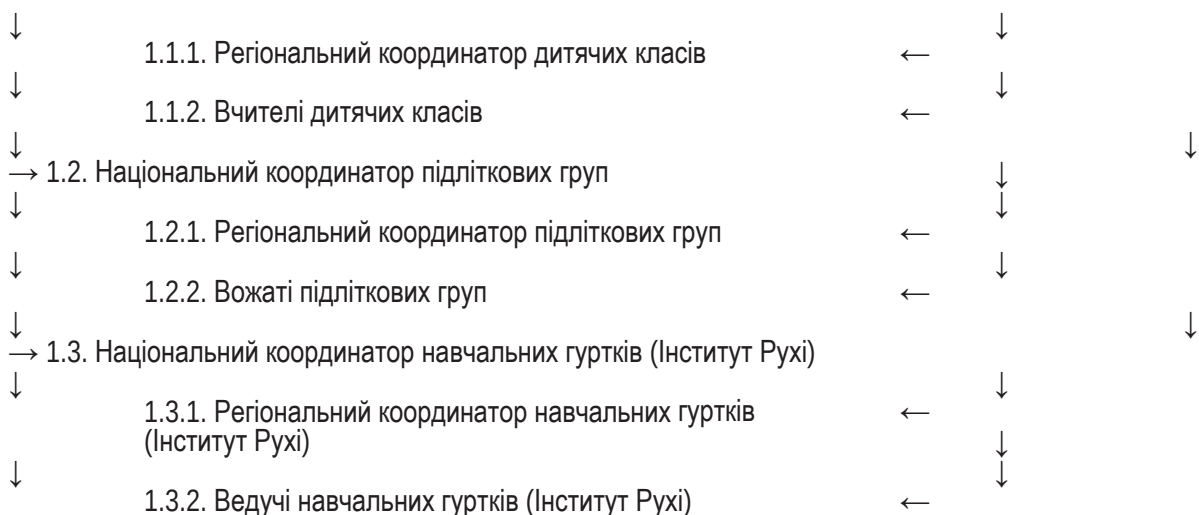

Використана література:

1. Письмо Всемирного Дома Справедливости от 12 декабря 2011 года. [Электронный ресурс] / Всемирный Дом Справедливости. / Библиотека писаний бахаи. – Режим доступа : [http://www.bahaiwritings.ru/?lang=rus&search=12 декабря 2011&book=true&limit=0,10](http://www.bahaiwritings.ru/?lang=rus&search=12%20декабря%202011&book=true&limit=0,10)
2. Послание Всемирного Дома Справедливости к Конференции Континентальных Коллегий Советников от 28 декабря 2010 года / Всемирный Дом Справедливости. / Библиотека писаний бахаи. – Режим доступа : <http://www.bahaiwritings.ru/?lang=rus&search=28%20%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D0%B0%D0%B1%D1%80%D1%8F%202010%20%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B0&book=true&limit=0,10>
3. Послание к Ризвану 2010 / Всемирный Дом Справедливости. / Библиотека писаний бахаи. – Режим доступа : <http://www.bahaiwritings.ru/?lang=rus&search=%D0%9F%D0%BE%D1%81%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B5%20%D0%BA%20%D0%A0%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%83%202010&book=true&limit=0,10>
4. Путь к процветанию человечества. / Всемирный Дом Справедливости. / Духовное Собрание Бахаи России ; [пер. с англ.]. – СПб. : Издательский фонд Бахаи “Единение”, 1995. – 64 с.
5. Хэтчер Уильям С., Мартин Дж. Дуглас. Новая мировая религия : Вера Бахаи. / Уильям С. Хэтчер, Дж. Дуглас Мартин ; [пер. с англ. С. Сухарева]. – К., 2001. – 68 с.

Аннотация

Данная статья является попыткой автора систематизировать информацию о деятельности административных институтов веры бахаи в сфере образовательного процесса данной религиозной традиции. Через анализ Писем Всемирного Дома Справедливости, посвященных разъяснению роли административного устройства в построении образовательной деятельности в общинах бахаи, должны выявиться взаимозависимости и взаимосвязи институтов веры в образовательном измерении на примере религиозной организации бахаи в Украине.

Anotation

This article is an attempt to systematize the author information about the administrative institutions of the Baha'i Faith in the field of educational process of the religious tradition. Through analysis of the Universal House of Justice Letters devoted to explaining the role of the administrative structure of education in construction activity in the Baha'i community, are able to identify interdependencies and relationships in the educational institutions of the faith dimension as an example of the Baha'i religious organizations in Ukraine.

УДК: 111.11:115 (430) “18/19”

Шамша І. В.

ТЕНДЕНЦІЯ СИНТЕЗУ ОДИНИЧНОГО Й ВСЕЗАГАЛЬНОГО У ФЕНОМЕНОЛОГІЇ ЧАСУ ЕДМУНДА ГУССЕРЛЯ

Категорії одиничного й всезагального постають центральними не лише в онтології, а й у філософському дискурсі загалом. Саме ці категорії дозволяють виконати головне призначення філософії – помислити людину в єдності зі світом, і світ – в єдності з людиною. Проте синтез одиничного й всезагального є предметом напруженого пошуку мислителів протягом століть – чого “коштує” одна лише суперечка між Платоном і Арістотелем відносно сутності речі.

Цікавого вираження означені категорії набувають у вимірі філософського дискурсу про час, адже в ХХ столітті стає зрозумілою необхідність помислити буття в єдності з часом. Коли ми кажемо про наявність в того, або іншого філософа онтології часу, ми (явно або неявно) стверджуємо, що цим дослідником досягнуто синтезу в тому числі й між одиничним й всезагальним, інакше теоретичну

побудову важко буде назвати "онтологією".

Модуси часу (минуле, теперішнє, майбутнє) еквівалентні категоріям буття і небуття, одиничного й всезагального, та іншим онтологічним категоріям. Оскільки кожна пара категорій складає діалектичне протиріччя, то це означає, що через ці категорії можна представити всю повноту буття. Еквівалент всезагального, буття слід шукати в найбуттєвішому модусі часу – в теперішньому. Вічність в теперішньому еквівалентна всезагальному, а сукупність моментів "тепер" – одиничному. Можливість помислити їх в єдності обґрунтована ще Арістотелем, який довів що одинична кінцева річ містить в собі власну всезагальну та вічну сутність. Отже, буття – це теперішнє. Минуле ж з майбутнім постають деяким не-буттям: перше – вже небуття, а друге – ще небуття. Таким чином, модуси часу надають досліднику можливості здійснити не лише синтез одиничного й всезагального (буття), але синтезувати буття з небуттям. Проте, для такого синтезу необхідно побудувати онтологію часу. Чи вдалося таку онтологію побудувати Едмунду Гуссерлю (1859–1938)?

З міркувань Е. Гуссерля у "Феноменології внутрішньої свідомості часу" можна зробити висновок – всезагальне без одиничного – ніщо і – навпаки. В одному місці він міркує про передній (одиничне) та задній (всезагальне) план, що будь-яка річ повинна бути розглянута в їхній єдності: "Передній план – ніщо без заднього плану. Сторона, яка явлена, – ніщо без тієї, яка не явлена" [2, с. 58]. Попутно зазначимо, що онтологічно явлено одиничне (момент "тепер"), а не явлено всезагальне (вічність). Але так виходить, якщо перебувати в одному лише теперішньому, як і відбувалося в класичних онтологічних побудовах. Якщо ж будувати онтологію часу, то вийде, що передній план – це буття (теперішнє), а задній – небуття (минуле-майбутнє). Тому зроблений висновок варто уточнити – Е. Гуссерль каже, що всезагальне без одиничного – ніщо, але про те, що одиничне без всезагального – ніщо, він нічого не каже.

Подальший текст приводить читача до наступного цікавого міркування: "Ми маємо аналогії: для просторової речі – включення в навколишній простір і просторовий світ, а з іншого боку, сама просторова річ з її переднім і заднім планом. Для часової речі включення в часову форму і часовий світ, а з іншого боку, – сама часова річ та її орієнтація, яка змінюється, по відношенню до живого Тепер" [2, с. 58-59]. Що означає включення часової речі в часову форму і часовий світ? – Це означає, що будь-яка річ історично повинна бути розглянута не лише в своєму минулому теперішньому, а в єдності своїх минулих минулого-теперішнього-майбутнього.

Пояснимо: як відомо, Е. Гуссерль одним з перших довів, що минуле ніколи не розуміється як минуле, але, як "минуле тепер", як "теперішнє", яке минуло. Що ж впливає з наведеної цитати Е. Гуссерля? Окрім того, що сутність кожної речі повинна розкриватися в єдності її минулого (нехай, навіть, зрозумілого як минуле "тепер"), теперішнього, майбутнього, є ще один важливий ракурс. Він полягає в тому, що кожний момент "тепер", оскільки він є межею між минулим і майбутнім, має свої минуле і майбутнє. Минуле і майбутнє складають певний "ореол" для будь-якого "тепер", навіть минулого "тепер". Момент "тепер" тут перебуває на передньому плані і є одиничним, яке явлено, а його "ореол" – минуле і майбутнє – це "задній план", без якого передній план втрачає сенс. На нашу думку, це дуже важливий момент в осмисленні діалектики одиничного й всезагального. Виходить, що онтології минулого упускали рівно половину інформації про цю діалектику. Тепер зрозуміло, чому М.Гайдеггер глибоко переконаний, що буття може бути розкрито виключно "з часу".

Що ж тут нового? Нове те, що традиційно філософія вважає необхідним дослідження предмету в єдності його минулого-теперішнього-майбутнього, а його історії – в еволюції його істотних ознак, розгортання його сутності в часі. Таке переконання укорінилося тому, що буттям є лише теперішнє, а минуле-майбутнє – буттям не є. Думка про те, що минуле – це минуле буття, робить видимим "небуттєвий" фон, на якому це буття існує. Цей "небуттєвий" фон "всього лише" вказує на інтенцію, напрямок розвитку речі.

Це минуле-майбутнє минулого "тепер" вважалось чимось неважливим, таким, що не заслуговує на ретельну увагу. Проте, об'єктивне вивчення предмету передбачає його вивчення в єдності істотних і неістотних ознак, в дослідженні складних відносин між істотним і неістотним. Саме завдяки цій єдності, завдяки боротьбі між істотним і неістотним, яка отримала свого вирішення в ній (єдності), предмету вдалося стати таким, яким він є зараз.

Логічний метод, який використовує теперішній стан предмету в якості відправної точки дослідження, упускає один момент. Цей момент полягає в тому, що теперішній стан предмету може бути неідеальним. В цьому випадку ми в своєму дослідженні відштовхуватимемося від одного лише сущого, але не від єдності сущого й належного, як це потрібно. В книгах по діалектиці при цьому вказується, що логічне повинне перебувати в єдності з історичним [1], а історичне повинне бути конкретно-історичним, а не абстрактно-історичним [2]. Проте цього недостатньо. Конкретність історизму вимагає мислення істотних ознак предмету, але предмет формується як такий, а не інший саме завдяки боротьбі між істотним і неістотним в ньому. Діалектика цієї боротьби багато чого додає до розкриття сутності предмету, адже дозволяє побачити й інтенцію в розвитку речі до належного. Минуле предмету складається не лише в його минулому теперішньому. Минулий теперішній стан речі мав своє минуле й майбутнє. Деякі можливості в минулому майбутньому предмету виявилися абстрактними і не перетворилися на дійсність. Але ця інтенція речі до свого (нехай навіть абстрактного) майбутнього спрямована на розгортання

власної сутності в структурі буття. Можливо сучасний стан речі не відповідає її “ейдосу”. Тоді дослідження минулого майбутнього речі розкриє не лише те, якою річ стала зараз, але якою вона прагнула стати.

Е. Гуссерль не сягає того синтезу одиничного й всезагального, про який йдеться в цих міркуваннях, але, на наше глибоке переконання, дуже важливим є не лише те, що сказав той, або інший філософ, але й те, що в нього “сказалося”. Можливо з нашими міркуваннями погодяться не всі – мовляв, Е. Гуссерль те, що бажав сказати – сказав. Проте, куди подіти сутність людини, яка перебуває в кожному? Так, те, що століттями вважалося несуттєвим, куди важливіше, ніж це думали зазвичай – ХХ століття це довело. Але, на наш погляд, суттєве заслуговує на більшу увагу, ніж це запропоновано в феноменології Е. Гуссерля.

Не дарма П. П. Гайденко з цього приводу зазначає: “І не випадково ряд учнів Гуссерля пішли від феноменології до онтології, не задоволені тим, що він залишив не вирішеним питання про буття” [1, с. 361-362]. Такого роду незадоволеність присутня й у нас.

Використана література:

1. Гайденко П. П. Время. Длительность. Вечность. Проблема времени в европейской философии и науке / Пиамма Павловна Гайденко. – М. : Прогресс-Традиция, 2006. – 464 с.
2. Гуссерль Э. Собрание сочинений. – Т. 1. Феноменология внутреннего сознания времени / Эдмунд Гуссерль ; пер. с нем. ; составл., вступ. статья, перевод В. И. Молчанова. – М. : Гнозис, 1994. – 162 с.

Аннотация

В статье исследуются тенденции синтеза индивидуального и универсального в феноменологии времени Эдмунда Гуссерля. Проанализированы методологические возможности онтологических оснований понимания времени Э. Гуссерлем.

Annotation

Investigation trends in the synthesis of the individual and the universal in the phenomenology of time of Edmund Husserl. Is an analyzed methodological possibility of ontological conclusions from the understanding of time E. Husserl.

УДК 111.32.165.101.9

Шкіль Л. Л.

ЛЮДИНОВИМІРНІСТЬ ПІЗНАННЯ У ФІЛОСОФІЇ МІШЕЛЯ ФУКО

Проблеми пізнання, а особливо проблеми пізнання людини, а саме пізнання людини як особистості ніколи не втратять своєї актуальності. Зокрема, новий підхід, щодо вирішення гносеологічних проблем ми зустрічаємо у представників структуралізму. Один з найвідоміших представників цього напрямку є французький філософ ХХ століття Мішель Фуко.

Хоча більшість дослідників схиляються до думки, що проблемами людини він став цікавитися в пізній період своєї творчості, але українська дослідниця І. Дедеяєва вдало відзначила, що “розуміння людини, її місця в житті та її свободи сформувалося у Фуко ще у його ранній, власне структуралістський період творчості, коли він здійснює рішучий розрив з історико-філософською традицією, не рахуючись з авторитетами” [1, с. 50]. Підтвердження про те, що французький мислитель цікавився проблемами людини протягом всього періоду своєї творчості можна знайти у його творах. Зокрема, у праці “Слова та речі” Фуко вводить поняття “епістемологічного поля”, яким позначає сферу найважливішого та найскладнішого для людини – пізнання самої себе. У цій же праці, автор сміливо стверджує, що людина до ХVІІІ століття не існувала. Він пише, що “людина – це недавнє творіння, яке творець будь-якого знання виготовив своїми власними руками більш ніж 200 років тому; правда, вона так швидко постаріла, що легко уявити, ніби багато тисячоліть вона лише чекала у темноті момент осяяння, коли нарешті вона була пізнана” [2, с. 329]. Тобто, момент так званої умовної “появи людини” Фуко пов’язує з початком виникнення гносеології. Філософ пише про різні форми та способи пізнання людини: “можна було б, звичайно сказати, що і всезагальна граматика, і природня історія, і аналіз багатства були у відомому сенсі способами пізнання людини” [2, с. 329]. М. Фуко вважає, що класична епістема не дозволяє виділити особливу область людини, так само як і класична мова виключає те, що можна було б назвати “наукою про людину” [2, с. 332]. Тобто, в класичну епоху неможливе ні пізнання людини, ні взагалі антропологія як наука про людину. Далі Фуко продовжує свою думку і пише про те, що зі зникненням метафізики з’явилась нова подія – виникнення людини.

Пізнання людини, на думку мислителя починається з пошуку першоначала. “Тепер людина виявляє, що вона постійно пов’язана з передуючою їй історичністю; вона ніколи не існує одночасно з тим першоначалом, яке проявляється і оголюється у часі речей. Прагнучи самовизначитися у якості живої істоти, людина виявляє своє власне начало лише в глибині життя, яке почалося раніше за неї...” [2, с. 350] – пише філософ. Тобто, самопізнання неможливе без пізнання історії. Мабуть, цим можна пояснити зацікавленість Фуко історією. Всі його філософські твори наскрізь пронизані детальним